

κορόνα

κορόνα, η, ουσ. [<λατιν. corona <ελλ. δωρ. κορώνη (= κορώνη)], η κορόνα. **1.** (στη μουσική) η υψηλότερη τονική ένταση σε μια μελωδία, η οποία μπορεί να παραταθεί κατά βούληση από τον τραγουδιστή. **2.** η μια από τις δυο όψεις μεταλλικού νομίσματος με ανάγλυφη εικόνα, συνήθως ιστορικού προσώπου, σε αντιδιαστολή με τα γράμματα (βλ. λ.). **3.** συνήθως στον πλ. **οι κορόνες**, επιθετικές ή έντονες εκφράσεις, που συνήθως εκστομίζονται για εντυπωσιασμό: «οι πολεμικές κορόνες του υπουργού της γείτονος χώρας, προκάλεσαν τη γενική θυμηδία του πολιτικού κόσμου της χώρας»·

- *βγάζω κορόνα ή βγάζω κορόνες*, **α.** (για τραγουδιστές) τραγουδώ μια μελωδία στην υψηλότερη τονική ένταση: «παρακολούθησαμε την τάδε όπερα κι ο πρωταγωνιστής έβγαζε κάθε τόσο κορόνες». **β.** (για αγορητές) επιτίθεμαι λεκτικά εναντίον κάποιου σε έντονο τόνο: «ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της αντιπολίτευσης έβγαζε συνέχεια κορόνες κατά της κυβερνητικής πολιτικής»·

- *είναι κορόνα γράμματα*, το θετικό αποτέλεσμα μιας ενέργειας ή πράξης μου είναι αποκλειστικά θέμα τύχης: «το ξέρω πως είναι κορόνα γράμματα η επέκταση της δουλειάς μου, αλλά πρέπει να την κάνω». Αναφορά στο τυχερό παιχνίδι *κορόνα γράμματα*· βλ. και φρ. *τα παίζω κορόνα γράμματα*·

- *κορόνα γράμματα*, τυχερό παιχνίδι που από τους μεγάλους διαδόθηκε και στους μικρούς, συνήθως εν είδει στοιχήματος, που παίζεται με μεταλλικό νόμισμα ως εξής. Η άκρη του αντίχειρα του ενός παίχτη έρχεται κι ακουμπάει στη μέση περίπου του λυγισμένου δείκτη και εκεί που ενώνονται τα δυο δάχτυλα τοποθετεί το μεταλλικό νόμισμα. Με την εκτίναξη του αντίχειρα με δύναμη προς τα πάνω, το νόμισμα τινάζεται (το στρίβει) ψηλά, ενώ ο άλλος καλείται να μαντέψει την ορατή επιφάνεια του νομίσματος, όταν αυτό θα πέσει κάτω και κερδίζει όταν το πετύχει. Πολλές φορές, ο παίχτης που στρίβει το νόμισμα, δεν το αφήνει να πέσει κάτω, αλλά το αρπάζει με τη χούφτα του στον αέρα και το φέρνει με δύναμη πάνω στη ράχη της παλάμης του άλλου χεριού του. Η αναφορά στο κορόνα, γιατί στη μια όψη του νομίσματος υπήρχε το εθνόσημο, η βασιλική κορόνα, αλλά η φρ. έμεινε και αργότερα, όταν κόπηκαν νέα νομίσματα μετά τη μεταπολίτευση και ακόμη αργότερα μετά την απόσυρση στις δραχμές και την εμφάνιση του ευρώ. *Συνών. στριφτό (3)*·

- *κορόνα μου και καμάρι μου*, έκφραση με την οποία δείχνουμε την περηφάνια μας για κάτι που είπαμε ή κάναμε ή για κάποιο απόκτημά μας: «εσύ είπες πως είμαι αλήτης; -Ναι ρε, εγώ το 'πα, και κορόνα μου και καμάρι μου που το 'πα || δικό σου είναι αυτό το κατσαριδάκι; -Δικό μου είναι και κορόνα μου και καμάρι μου»·

- *παίζεται η ζωή μου ή παίζω τη ζωή μου (τη δουλειά μου, τη θέση μου, την αξιοπρέπειά μου, το κεφάλι μου κ.λπ.) κορόνα γράμματα*, εκθέτω τη ζωή μου σε μεγάλο κίνδυνο, τη διακινδυνεύω, τη ρισκάρω, διακινδυνεύω τη θέση εργασίας μου, την αξιοπρέπειά μου: «ένας εργάτης οικοδομών παίζει κάθε μέρα κορόνα γράμματα τη ζωή του ψηλά στις σκαλωσιές || δεν μπορώ να ενεργήσω παράνομα για να σ' εξυπηρετήσω, γιατί παίζεται κορόνα γράμματα η θέση μου». Αναφορά στο στοιχείο που βάζουν δυο άτομα και που η έκβαση του κρίνεται από το αν το νόμισμα, που στρίβει ο ένας από τους δυο και το πετάει ψηλά, θα πέσει κάτω με την ορατή επιφάνειά του να δείχνει το στέμμα, το διάδημα του ηγεμόνα ή το χαρακτηριστικό σήμα του κράτους ή του πολιτεύματος που επικρατεί και που είναι χαραγμένο σε αυτό, ή θα πέσει κάτω με την ορατή επιφάνεια να δείχνει τα γράμματα του νομίσματος·

- *τα παίζω κορόνα γράμματα ή το παίζω κορόνα γράμματα*, διακινδυνεύω, ρισκάρω μια δουλειά ή υπόθεση: «δε με πιάνει ύπνος τα βράδια, γιατί το παίζω κορόνα γράμματα με το νέο άνοιγμα που έκανα στη δουλειά μου». (Λαϊκό τραγούδι: **κορόνα γράμματα τα παίζω όλα, για σένα γίνομαι νερό και χώμα, κορόνα γράμματα κι εγώ το κέρμα θα το ρισκάρω ως το τέρμα**)· βλ. και φρ. *είναι κορόνα γράμματα*·

- *τα ρίχνω κορόνα γράμματα ή το ρίχνω κορόνα γράμματα*, βλ. *συνηθέστ. τα παίζω κορόνα γράμματα*·

- *τον (την) έχω κορόνα στο κεφάλι μου*, είμαι περήφανος, τιμώ, εκτιμώ βαθύτατα, είμαι περήφανος για το έτερο ήμισύ μου: «η τάδε έχει τον άντρα της κορόνα στο κεφάλι της». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *χρυσή* και παρατηρείται, συνήθως, χειρονομία, με την παλάμη να έρχεται και να χτυπάει δυο τρεις φορές στο κέντρο του μετώπου.